

В связи с этим представляется обоснованным мнение ученых о взаимообусловленности и взаимосвязи поколений прав человека.

В настоящее время в международном сообществе первоочередное внимание уделяется проблемам получения информированного согласия, соблюдению концепции верховенства человеческого достоинства, защите персональных данных пациента.

Транснациональное взаимодействие по предотвращению нежелательных глобальных последствий, связанных с проведением биомедицинских исследований, должно основываться на принципе верховенства конституционных прав человека. Развитие парадигмы конституционализации международного права также способствует предотвращению нарушений дискриминационного характера и является необходимым при осуществлении надгосударственного соблюдения принципов конституционного права.

Многими зарубежными учеными проводятся научные исследования будущего с позиции того, как может выглядеть международный конституционный правовой порядок [1, с. 5].

По мнению А. Н. Медушевского, глобальный конституционализм – не форма описания существующего правового порядка, но гарантия минимально необходимого уровня стабильности ядра правовых отношений меняющегося социума – новая публично-правовая этика, идеология и глобальная политика права транснационального общественного движения, нацеленная на его сохранение в будущем [2, с. 1019].

Следует отметить, что общепризнанные принципы международного права и конституционные принципы имеют единый источник происхождения в форме естественного права. В доктрине международного права активно ведется поиск формальной конституции международного сообщества. Подчеркивая значимость конституционно-правовых императивов в вопросах проведения биомедицинских исследований, необходимо исходить из аксиологического значения неотъемлемых прав личности на жизнь и охрану здоровья, определяющих сущность и развитие всех иных прав человека.

Список использованных источников

1. Яхьяуи-Кривенко, Е. Процессы конституционализации международного права: теория и реальность / Е. Яхьяуи-Кривенко // Рос. юрид. журнал. – 2013. – № 2. – С. 5.
2. Медушевский, А. Н. Глобальный конституционализм – теория мирового правового порядка или новая политическая идеология? / А. Н. Медушевский // Журн. региональной истории. – 2020. – Т. 4, № 3. – С. 1019.

А. І. Пыско
асістэнт
БДЭУ (Мінск)

ЦІ З’ЯЎЛЯЕЦА ФАКТЫЧНЫ ШЛЮБ СЯМ’ЕЙ?

Ці з’яўляецца фактычны шлюб сям’ей? Адназначнага адказу на гэтае пытанне няма, паколькі адсутнічае адзінае легальнае і дактрынальнае паняцце сям’і.

Тэрмін “сям’я” ужываецца часцей за ўсё ў сацыялагічным ці юрыдычным сэнсе. У сацыялогіі пад сям’ей разумеецца гістарычна канкрэтная сістэма ўзаемаадносін паміж мужам і жонкай, бацькамі і дзецьмі, малая сацыяльная група, члены якой звязаны шлюбнымі або роднаснымі адносінамі, агульнасцю побыту і ўзаемнай маральнай адказнасцю, і сацыяльная неабходнасць, якая абумоўлена патрэбай грамадства ў фізічным і духоўным узнаўленні насельніцтва. У юрыспрудэнцыі пад сям’ей часцей за ўсё разумеецца кола асоб, звязаных адна з адной названым у законе аб’ёмам правоў і абавязкаў, якія вынікаюць са шлюбам, сваяцтва, усынаўлення і прыняцця дзяцей на выхаванне. Як відаць, у юрыдычным вызначэнні сям’і галоўны акцэнт зроблены на звязанасць членаў сям’і правамі і абавязкамі, што, як адзначаецца даследчыкамі, звужае гэтае паняцце да сукупнасці сямейных праваадносін, скажае ўяўленне аб сацыяльнай з’яве, якая ім абазначаецца.

Юрысты паказваюць на неабходнасць адрозніваць сямейныя фактычныя адносіны і сямейныя праваадносіны, паколькі першыя не заўсёды з’яўляюцца менавіта праваадносінамі

з прычыны адсутнасці іх прававога рэгулявання. Таму сама па сабе адсутнасць сямейных правоў і абавязкаў яшчэ не гаворыць аб адсутнасці сямейных адносін. Больш за тое, многія аўтары схіляюцца да таго, каб лічыць фактычныя шлюбныя адносіны менавіта сямейнымі адносінамі (хоць і не праваадносінамі). Наадварот, шэраг аўтараў адмаўляе ў прызнанні фактычных шлюбных адносін сямейнымі менавіта з прычыны адсутнасці праваадносін. Асобныя аўтары акцэнтуюць увагу на тым, што дастаткова стабільны пазашлюбны саюз (незалежна ад таго, народжаны і выхоўваюцца ў ім дзеці ці не), які характарызуецца агульнасцю штодзённага жыцця, міжпалавымі кантактамі, узаемнай падтрымкай, а ў цэлым наяўнасцю даверлівасці ў асабістых узаемаадносінах, арыентаваных на сямейную мадэль арганізацыі побыту, не можа не разглядацца як сям'я, нягледзячы на невыкананне адпаведных працэдур афармлення шлюбу.

Практыка Еўрапейскага суда па правах чалавека не можа не ўплываць на развіццё паняцця сям'і ў краінах – удзельніцах Еўрапейскай канвенцыі “Аб абароне правоў чалавека і асноўных свабод” ад 4 лістапада 1950 г. (далей – Канвенцыя). Згодна з арт. 8 гэтай Канвенцыі, кожны мае права на павагу да асабістага і сямейнага жыцця. Пры тым Еўрапейскі суд падкрэслівае, што паняцце “сям'я” ў арт. 8 не абмяжоўваецца выключна адносінамі, заснаванымі на шлюбе, і можа ўключаць іншыя *de facto* сямейныя сувязі, калі бакі жывуць сумесна па-за шлюбом.

Такім чынам, гаворачы аб тлумачэнні паняцця “сям'я” ў юрыдычным сэнсе, нельга выключаць з яго адносіны, заснаваныя на фактычным шлюбе. У той жа час не варта ігнараваць спецыфіку гэтых адносін, якія адрозніваюцца ад шлюбных, кроўнароднасных адносін, адносін усынаўлення і г. д.

На наш погляд, адносіны, якія вынікаюць з фактычнага шлюбу, з'яўляюцца сямейнымі, бо для іх характэрны прыкметы сямейных адносін.

Н. О. Рамазанова
кандидат юридических наук
БГЭУ (Минск)

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ МИГРАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ И АКАДЕМИЧЕСКОЙ МОБИЛЬНОСТИ

В настоящее время одним из факторов, определяющих миграционную привлекательность современных государств, выступает академическая мобильность населения в рамках увеличения количества лиц, приезжающих на обучение в страну, реализующую образовательную программу. Уровень и качество образования в Республике Беларусь, сочетание традиций с постоянным развитием, использование современных подходов и доступные цены на обучение способствуют популяризации белорусского образования среди иностранцев.

Анализ потоков образовательной миграции и академической мобильности, проведенный органами государственного управления Республики Беларусь (Министерство внутренних дел, Министерство образования и др.), показал, что с 2018 г. наблюдается ежегодное увеличение количества иностранцев, обучающихся в нашей стране (с 23,8 тыс. человек в 2018/2019 учебном году до 29,7 тыс. человек в 2022/2023 учебном году). Следовательно, актуализируется необходимость выработки комплекса мероприятий, направленных на содействие увеличению миграции в сфере образования и поддержки академической мобильности.

В соответствии с Концепцией миграционной политики Республики Беларусь на 2024–2028 гг. реализации заявленных направлений будут способствовать:

- развитие инфраструктуры объектов белорусских учреждений высшего и среднего специального образования для обучения и проживания иностранных обучающихся;
- принятие мер по увеличению количества иностранных обучающихся в учреждениях высшего и среднего специального образования, в том числе упрощение процедуры трудоустройства иностранцев, получивших (получающих) в Республике Беларусь высшее и среднее специальное образование;
- повышение конкурентоспособности учреждений высшего образования Республики Беларусь среди ведущих мировых научно-образовательных центров, а также их позиций в международных образовательных рейтингах;